

Boekmanstichting Jaarverslag 2022

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

BOEKMANSTICHTING

JAAARVERSLAG 2022

Boekmansichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Waaraan we in 2022 werkten	6
Programmering	6
Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie	8
Duurzaamheid	10
Corona	12
Cultuur in de regio	15
Cultuurmonitor	17
Kennisagenda	19
Waaraan we in 2022 nog meer werkten	21
Boekmanstichting in cijfers	23
Colofon	25

Voorwoord

VOORWOORD

Na twee lange coronajaren konden culturele instellingen vanaf het begin van 2022 weer hun deuren openen. 2022 werd in veel opzichten wederom een zwaar jaar: het menselijk leed door de oorlog in Oekraïne maar ook elders in de wereld, alweer een zomer vol klimaatrampen en een wereldwijde energiecrisis. Voor de culturele en creatieve sector bleek na alle lockdowns de terugkeer van publiek niet vanzelfsprekend. De stijgende energiekosten drukten zwaar op de exploitatie van theaters, musea en andere instellingen. Krapte op diverse onderdelen van de arbeidsmarkt liet zich ook in de culturele sector stevig gelden. Bij alle zorgen waren er aan het einde van het jaar ook lichtpuntjes: theaterdirecteuren en programmeurs zien steeds meer jong en divers publiek in hun zalen.

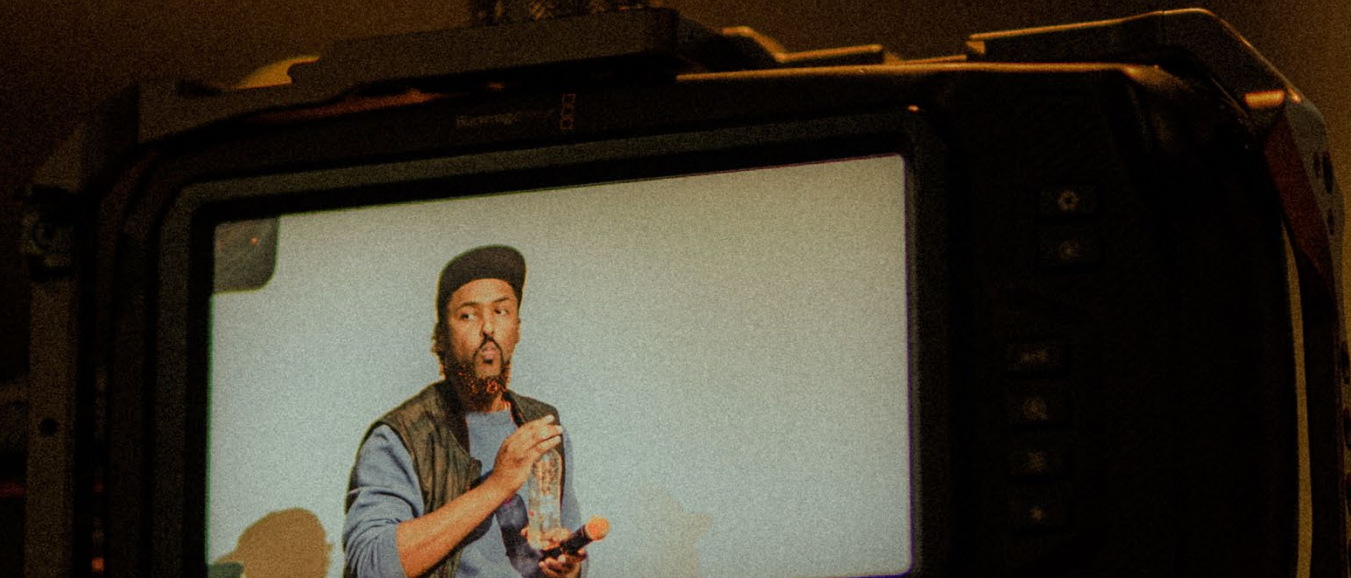
De Boekmanstichting heeft de ontwikkelingen in de sector in 2022 nauw gevolgd en daarvan door het jaar heen verslag gedaan in de Cultuurmonitor. Tijdens de conferentie ‘De waarde van cultuur na corona’ (30 juni 2022) stonden we samen met de sector en wetenschappers stil bij de impact van de coronacrisis op de langere termijn. Het tijdschrift *Boekman* wijdde het najaarsnummer hieraan. Maar er speelde meer dan corona. Naast het volgen van de al genoemde crises hebben we via onderzoek en

verkenningen aandacht besteed aan actuele thema’s als *diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie, grensoverschrijdend gedrag en digitale transformatie*. In deze verantwoording doen we verslag van deze en onze andere activiteiten in 2022.

In 2023 bestaat de Boekmanstichting 60 jaar. Het is ook het jaar waarin we onze plannen voor de periode 2025-2028 gaan formuleren. Ons jubileum grijpen we aan om vooruit te kijken naar de toekomst van kunst en cultuur. We realiseren ons de noodzaak om uit te gaan van een breed cultuurbegrip dat recht doet aan meerstemmigheid, inclusief vormen en uitingen die zich onttrekken aan het zicht van de geïnstitutionaliseerde structuren.

Vanuit de Boekmanstichting zetten we ons ook in 2023 in om de kennisbasis onder het culturele leven steeds te verdiepen en te verbreden. In alle pluriformiteit.

Jan Jaap Knol
Directeur-bestuurder Boekmanstichting

Waaraan we in 2022 werkten

Programmering

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – PROGRAMMERING

Waar ontstaat kennis? Vanuit welke disciplines, structuren en plekken? Hoe vindt deze kennis een weg naar de culturele en creatieve sector en vertaalt deze zich vervolgens in beleid? In 2022 gaven we programmering een nieuwe functie en plek binnen het werk van de Boekmanstichting die in dienst staat van de vraag hoe wij onderzoek uitvoeren. Hier gaan we nieuwe samenwerkingen aan, vertrekkend vanuit andere kennisvormen en ervaringen waarbij participatie, interdisciplinariteit en verbinding centraal staan. Op deze manier wordt programmering actief gepositioneerd als aanvulling op het onderzoek dat al plaatsvindt en tevens als methodiek. Dat vertaalde zich in 2022 naar een aantal spraakmakende programmamomenten.

Zo droegen we bij aan de lancering van het programma ‘[Parallele werelden en Tussenruimtes](#)’. Begin oktober vonden er drie workshops plaats waarin met een kleine groep genodigden werd gekeken naar bouwstenen voor ontwerpend onderzoek in de tussenruimte. Dit is een ruimte waar werelden van beleid, kunstinstellingen en stadscultuur bijeen komen rondom urgente sociale en ecologische opgaven. Wat vraagt dit van de betrokken partijen? En hoe gaan we voorbij het diversiteits- en inclusiediscours? Wat is de rol van een

kennisinstituut voor kunst, cultuur en beleid hierin? Als onderdeel van de [Dutch Design Week](#) (24 oktober) vond er een publiek symposium plaats, waar inzichten uit de workshops samen gebracht werden. Het programma wordt getrokken door the Nite Shop in Rotterdam, in partnerschap met de Boekmanstichting, de gemeente Rotterdam, het Nieuwe Instituut en de Dutch Design week.

Op 27 oktober organiseerden wij samen met Bureau 8080 de vierde ‘[State of Sustainability](#)’ tijdens het WarmingUp festival in de Tolhuistuin. In het eerste plenaire deel presenteerden wij [nieuw onderzoek](#) van de Boekmanstichting naar duurzaamheid in de culturele en creatieve sector. In het tweede deel van de middag werkten we in groepen aan concrete vraagstukken die ons kunnen helpen om de verduurzaming van de culturele sector te versnellen en versterken. De dag werd ’s avonds afgesloten met [een krachtige lezing](#) door kunstenaar Jonas Staal.

In 2023 werken we verder langs deze lijnen met bijvoorbeeld de podcast [Agendapunt](#): een instrument om verhalen uit de culturele en creatieve praktijk op te halen. De kennis die hiermee wordt vergaard is een integraal onderdeel van de kenniscyclus van de Boekmanstichting. Hiermee verdiepen en

verbreden we de kennisbasis die al aanwezig is in de Cultuurmonitor en blijven we deze ontwikkelen om voorbereid te zijn op toekomstige kennisbehoeftes.

Waaraan we in 2022 werkten
Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – DIVERSITEIT, GELIJKWAARDIGHEID EN INCLUSIE

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie vormen samen één van de kernthema's binnen de Boekmanstichting. Het thema wordt alleen maar urgenter. Internationale bewegingen als Black Lives Matter en #MeToo, The Voice of Holland en grensoverschrijdend gedrag in de culturele en creatieve sector, of institutioneel racisme bij de politie en de Belastingdienst: er zijn talloze voorbeelden die laten zien dat er behoefte is aan verandering omdat niet iedereen gelijk gehoord of gesteund wordt in de samenleving. Ongelijkheid moet worden tegengegaan en er moet meer ruimte komen voor diversiteit. Daarbij dient ook de cultuursector oog te hebben voor dieperliggende problemen die ongelijkheid in stand houden, zoals racisme, discriminatie, grensoverschrijdend gedrag en kansenongelijkheid. In 2022 heeft de Boekmanstichting binnen dit thema aan verschillende publicaties gewerkt.

Zo werd *Boekman #131* gewijd aan het thema [Kunstenaar en macht](#), waarin wordt stilgestaan bij de vele momenten waarop kunstenaars in en rondom hun loopbaan te maken krijgen met ongelijke machtsverhoudingen. Dat begint al bij de toelating tot een vakopleiding, maar ook bij het aanvragen van subsidies, of wanneer ze in aanraking komen met poortwachters en

beleidsmakers. In deze editie werd daarom stilgestaan bij vragen als: op welke manier worden kunstenaars tijdens hun loopbaan in- en uitgesloten? En welke macht heeft de kunstenaar zelf in handen?

In opvolging op *Boekman Extra #27: Grensoverschrijdend gedrag in de culturele sector* uit 2021, werd in 2022 de verkenning [Boekman Extra #35: Ongewensd gedrag in de cultuursector, hoe nu verder?](#) gepubliceerd. Sinds de vorige verkenning over het onderwerp kwamen nieuwe gevallen van grensoverschrijdend gedrag, (machts)misbruik, pesterij en angstcultuur aan het licht. Ook buiten het kunstonderwijs en podiumkunsten. Inmiddels brachten diverse gremia, waaronder de Raad voor Cultuur, evenzovele adviezen, gedragscodes en protocollen uit. Alle goede bedoelingen ten spijt, er zijn nog heel wat stappen te maken, toont deze Verkenning eens te meer.

Onderzoekers van de Boekmanstichting werkten in 2022 aan een [onderzoek in opdracht van stimuleringsprogramma Theater Inclusief](#), waarbij negentien theaters en theatergezelschappen zijn aangesloten als partner om samen te werken aan een meer diverse en inclusieve theatersector. In het onderzoek, dat bestaat uit negentien deelanalyses (één per partner) en een overkoepelende eindanalyse, worden

de resultaten in beeld gebracht die de theaters en gezelschappen hebben geboekt op het gebied van de vier P's: publiek, partners, personeel en programma. Het onderzoek maakte zichtbaar dat er wel vooruitgang wordt geboekt, maar met grote verschillen tussen de verschillende theaterorganisaties. De onderzoekers sluiten af met enkele aanbevelingen.

Verder verscheen [Boekman Extra #33: 'Je wordt gedoogd, maar niet opgenomen'](#) over het verspilde potentieel van gevluchte kunstenaars, geschreven door Edo Dijksterhuis. Vaak geldt: een kunstenaar kiest het onderwerp niet zelf, maar het onderwerp kiest de kunstenaar. Dat geldt zeker voor kunstenaars en creatieve makers die een oorlog hebben meegemaakt en zijn gevlucht. Dijksterhuis vertelt dat de ervaringen die zij in hun werk verwerken niet altijd resoneren in Nederland. Tolerantie wordt als nationale deugd uitgedragen, maar blijkt vaak niet meer dan een vorm van gedogen. Er mist een uitnodiging tot dialoog en kennisuitwisseling.

Binnen onze werkzaamheden als landelijk kennisinstituut blijft diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie een belangrijk thema waarnaar we ook in 2023 onderzoek blijven doen.

Waaraan we in 2022 werkten

Duurzaamheid

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – DUURZAAMHEID

‘We are on a highway to climate hell with our foot on the accelerator’, waarschuwde Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties António Guterres in 2022 tijdens de klimaatop in Sharm-el-Sheikh. Vele klimaatrampen gedurende het jaar lieten alvast zien hoe die hel eruit zou kunnen komen te zien. Extreme droogte bedreigde 20 miljoen Kenianen met de hongersnood, terwijl zeer hevige regenval een derde van Pakistan onder water zette. Ondertussen ging Europa gebukt onder hittegolven en temperaturen boven de 40 graden, die naar schatting duizenden mensen het leven kostten en grote stukken bos in vlammen lieten opgaan.

De noodzaak om te verduurzamen blijft dan ook onverminderd hoog – ook voor de cultuursector. In 2022 nam het momentum hiervoor bovendien toe door de hoge energieprijzen en door toenemende aandacht voor duurzaamheid binnen het cultuurbeleid. Zo kondigde de Raad voor Cultuur een advies over dit thema aan, maakte staatssecretaris Uslu middelen vrij voor het verduurzamen van monumenten en musea, en gaat binnen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een nieuw team met dit thema aan de slag.

Voor de Boekmanstichting is ‘duurzaamheid’ één van de drie kernthema’s

in de periode 2021-2024, waarbij we de cultuursector op het gebied van verduurzaming willen ondersteunen, informeren en inspireren. Dat doen we op de eerste plaats in onze doorlopende activiteiten. Zo wijdde [tijdschrift Boekman](#) een artikel aan het meten van duurzaamheid, en werden aan de [Kenniskbank](#) bijna 150 nieuwe titels over dit thema toegevoegd.

Daarnaast werken we aan publicaties en programma’s rondom het thema duurzaamheid. Belangrijk in 2022 was daarbij de publicatie van [het eerste deel van nieuw onderzoek](#) naar duurzaamheid in de cultuursector. In samenwerking met Bureau 8080 en een diverse begeleidingscommissie werd hiervoor een enquête gedeeld onder ruim 200 culturele organisaties. De resultaten geven onder andere inzicht in hoe deze organisaties aan verduurzaming werken, welke knelpunten ze hierbij ervaren, en hoe dit veranderd is ten opzichte van eerder onderzoek uit 2019. Aan het einde van het jaar werden de resultaten van dit onderzoek tevens verwerkt in de vernieuwde themapagina [Duurzaamheid](#) in de Cultuurmonitor. Het tweede – meer kwalitatieve – deel van dit onderzoek verschijnt begin 2023. De onderzoekspublicatie zelf werd op 27 oktober gepresenteerd tijdens de jaarlijkse [State of](#)

[Sustainability](#), dit keer als onderdeel van het Warming Up Festival (zie hiervoor ook het hoofdstuk ‘Programming’ in dit jaarverslag).

Een mondiale crisis als de klimaatcrisis vraagt echter ook om internationale samenwerking. In februari publiceerden we daarom de internationale essaybundel [Towards sustainable arts](#), waarin auteurs uit België, Duitsland, Finland, Nederland, Schotland, Spanje en Tsjechië laten zien hoe cultuur en duurzaamheid elkaar in hun land versterken. Ook droegen we vanuit de Boekmanstichting een hoofdstuk bij aan het [Jahrbuch für Kulturpolitik 2021/2022](#) van onze Duitse collega’s van het Kulturpolitische Gesellschaft, met daarin een pleidooi voor verdere internationale kennisdeling op het gebied van cultuur en duurzaamheid.

Waaraan we in 2022 werkten

Corona

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – CORONA

Eind januari 2022 ging de cultuursector na twee jaar tussen lockdowns gevangen te zijn geweest weer open, en snel daarna vervielen ook beperkende maatregelen als de anderhalvemeterregel en het coronatoegangsbewijs. Daarmee leek de weg vrij te zijn om weer terug te keren naar het oude ‘normaal’.

Het is echter onmiskenbaar dat de coronapandemie in verschillende delen van de sector diepe wonden geslagen heeft, en de gevolgen ervan ook in 2022 doorwerkten. Zo blijft personeelstekort een probleem, en wijzen eerste prognoses erop dat het bezoek aan bijvoorbeeld musea, theaters en bioscopen in 2022 weliswaar herstelde ten opzichte van 2021, maar niettemin nog achterbleef bij de bezoekersaantallen van vóór de coronapandemie.

Ook in 2022 bleven de coronapandemie en de impact hiervan een belangrijk thema in het werk van de Boekmanstichting. Met drie nieuwe onderzoeken keken we allereerst terug op 2021. In opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) werkten we samen met ABF Research aan een vervolgonderzoek op [Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund](#), dat de impact van de coronacrisis op verschillende soorten culturele organisaties en zelfstandigen in

2021 in beeld brengt. Dit vervolgonderzoek wordt in het voorjaar van 2023 verwacht.

Op verzoek van de Creatieve Coalitie analyseerden we daarnaast de resultaten van een enquête onder ruim 1.000 werkenden in de sector, en deden we hierover verslag in de publicatie [Inzicht in inkomsten](#). Hoewel de resultaten als indicatief moeten worden beschouwd, bevestigen ze het beeld dat de impact voor veel werkenden in de sector groot is geweest. Zo daalde het aandeel respondenten met een inkomen boven de 20.000 euro van ruim 50 procent in 2019 naar circa 20 procent in 2020, en blijkt dat slechts een klein deel van de geannuleerde opdrachten in het laatste kwartaal van 2021 werd gecompenseerd.

Daarnaast maakte de Boekmanstichting in opdracht van de NAPK een vervolg op het onderzoek [Impact van de coronacrisis op leden van de NAPK](#). Dit [rapport](#), dat in februari 2023 gepubliceerd is, laat zien hoe tussen 2019 en 2021 de financiën, het personeelsbestand, het aantal voorstellingen en het aantal bezoekers zijn veranderd bij de meerjarig gesubsidieerde podiumkunstenproducenten die zijn aangesloten bij de NAPK.

De inzichten uit deze en andere onderzoeken die in de sector werden uitgevoerd, deelden we op verschillende

manieren. Gedurende het jaar werden via de [Kennisbank](#) 260 nieuwe publicaties over corona verzameld en beschikbaar gemaakt. In updates van de [Cultuurmonitor](#) werden doorlopend nieuwe data en inzichten over de impact van de coronapandemie op verschillende domeinen in de culturele sector verwerkt. En in juni verscheen een [verkenning over corona en de cultuursector](#), waarin de belangrijkste onderzoeken en adviezen over dit thema werden verzameld en van context werden voorzien.

We keken echter ook vooruit. Op 30 juni organiseerden we samen met de Landelijke Werkgroep Cultuurbeleid en de Universiteit Utrecht de conferentie ‘[De waarde van cultuur na corona](#)’. Samen met onderzoekers, beleidsmakers, en sprekers als staatssecretaris Gunay Uslu, voorzitter van de NWO Marcel Levi en gerenommeerd cultuurwetenschapper Eleonora Belfiore probeerden we na twee jaar pandemie de balans op te maken. Wat is nodig om ná de pandemie de waarde van cultuur tot uiting te brengen? Wat is daarbij de rol van de landelijke en lokale overheid, van particuliere initiatieven en van wetenschappelijk onderzoek? En hoe kunnen zij vruchtbaar samenwerken? Dit congres resulteerde in [een congresbundel](#) die de bijdragen van alle

---

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – CORONA

---

sprekers voor een breder publiek toegankelijk stelt.

Vooruitgekeken werd daarnaast ook in [*Boekman 132: Cultuursector en de pandemie.*](#) Een centrale vraag hierin was wat de cultuursector van corona kan leren, en hoe we deze lessen kunnen gebruiken om de grote uitdagingen van deze tijd – zoals een eerlijke arbeidsmarkt, het terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid of klimaatverandering – tegemoet te kunnen treden.

Waaraan we in 2022 werkten
Cultuur in de regio

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – CULTUUR IN DE REGIO

Waarin onderscheidt mijn regio zich op cultureel gebied van andere regio's? Hoe verhouden investeringen in cultuur zich tot het aanbod, en tot het gebruik daarvan? Wat gaat goed, en waar is extra aandacht nodig? Om vragen als deze te kunnen beantwoorden is er de laatste jaren steeds meer vraag naar cultuurdata en -informatie op regionaal en lokaal niveau. De Boekmanstichting probeert op verschillende manieren in deze informatiebehoefte te voorzien.

In 2022 maakten we samen met Atlas Research de [Regionale Cultuurmonitor](#), die we presenteerden met een [programma](#) over regionaal cultuurbeleid vanuit het Parktheater in Eindhoven. De *Regionale Cultuurmonitor* is een opvolger van de [Regionale Cultuurindex](#) uit 2018, en biedt een set van ruim 70 indicatoren die voor alle provincies op dezelfde manier verzameld zijn en vergelijkbaar zijn gemaakt. In de publicatie worden deze indicatoren zowel per provincie als per cultuurdomein beknopt geanalyseerd. Daarmee maakt de *Regionale Cultuurmonitor* het mogelijk om snel inzicht te krijgen in hoe een provincie zich verhoudt tot andere provincies, en welke spreidingspatronen er bestaan op het gebied van beeldende kunst, cultuureducatie, erfgoed, film, letteren en podiumkunsten. Alle verzamelde data en inzichten werden

bovendien toegevoegd aan de landelijke Cultuurmonitor: zowel in [de database](#) als op de nieuwe themapagina '[Cultuur in de Regio](#)'.

Hoewel de *Regionale Cultuurmonitor* een snel eerste inzicht mogelijk maakt, bestaat er in veel regio's ook een wens voor aanvullende of gedetailleerdere analyses. Steeds meer regio's formuleren daarom de behoefte voor een eigen monitoringsinstrument dat het culturele leven in de regio in kaart brengt. Samen met het PON & Telos en Pyrrhula Research Consultants werkten we daarom in 2022 aan drie van dergelijke monitoren: een [nulmeting voor de provincie Zeeland](#) (i.s.m. HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving), een [eerste volledige Cultuurmonitor voor de provincie Gelderland](#) (i.s.m. Cultuur Oost) en een derde editie van de monitor [Waarde van Cultuur](#) voor Noord-Brabant (i.s.m. Kunstloc Brabant). Ook in 2023 zal de Boekmanstichting bij verschillende vergelijkbare projecten betrokken blijven, waarbij we ons willen inzetten voor de afstemming tussen verschillende regionale dataverzamelingen.

Lokaal en regionaal cultuurbeleid kreeg daarnaast aandacht in tijdschrift *Boekman*. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022

stond lokaal cultuurbeleid centraal in [Boekman 130: Lokaal cultuurbeleid](#). In [Boekman 133: Onderzoek en data](#) werd daarnaast in twee artikelen op regionale cultuurdata ingegaan. Ten slotte verscheen in maart een gratis toegankelijke [verkenning over de stedelijke culturele basisinfrastructuur](#): een subsidiemodel naar voorbeeld van de landelijke culturele basisinfrastructuur dat de laatste jaren door enkele gemeenten is ingevoerd.

Waar aan we in 2022 werkten

Cultuurmonitor

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – CULTUURMONITOR

In 2022 hebben we gewerkt aan de verdere doorontwikkeling en actualisatie van de Cultuurmonitor waarvan we eind 2021 de eerste volledige versie hadden opgeleverd. De [Cultuurmonitor](#) is een monitoringsinstrument voor en door de culturele sector, waarin data en inzichten samenkomen die tezamen bijdragen aan de kennisbasis onder het cultuurbeleid en de culturele praktijk. Het is een levend instrument, dat doorlopend wordt doorontwikkeld en geactualiseerd. Daarbij hebben we gekozen voor een updatecyclus waarbij de nadruk om het jaar afwisselend op de domein- en themapagina's ligt.

[Domeinpagina's](#) bieden kerncijfers en tonen de trends en ontwikkelingen per cultureel domein of discipline, zoals Beeldende Kunst, Erfgoed en Letteren. [Themapagina's](#) behandelen actuele en belangrijke onderwerpen die niet alleen in één cultureel domein spelen, maar van belang zijn voor de hele cultuursector, zoals Beroepspraktijk, Digitale Transformatie en Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie.

In 2022 stonden de themapagina's centraal. Op de eerste plaats zijn voor de vier bestaande themapagina's ([Beroepspraktijk](#), [Cultuur en participatie](#), [Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie](#), [Duurzaamheid](#)) volledig nieuwe teksten

geschreven op basis van nieuwe data, publicaties en gesprekken met de sector. Daarnaast is gewerkt aan de toevoeging van twee nieuwe themapagina's: [Cultuur in de Regio](#) (gepubliceerd in september 2022) en [Digitale Transformatie](#) (gepubliceerd in januari 2023). Gedurende het jaar hebben echter ook de domeinpagina's ([Architectuur](#), [Audiovisueel](#), [Beeldende kunst](#), [Design](#), [Erfgoed](#), [Games](#), [Letteren](#), [Muziek](#) en [Theater](#)) minstens eens per kwartaal een kleine update gekregen om ze te actualiseren en nieuwe ontwikkelingen en beschikbare gegevens te verwerken. Daarnaast zijn in aanvulling op de domeinen Architectuur, Design, Muziek en Theater de beknopte, overkoepelende domeinpagina's [Ontwerp](#) en [Podiumkunsten](#) toegevoegd om een plek te bieden aan gegevens die alleen op dit overkoepelende niveau beschikbaar zijn.

Een derde pijler van de Cultuurmonitor is de via het [Dashboard](#) ontsloten database, waarin langlopende gegevensreeksen van onder meer brancheverenigingen, onderzoeksinstellingen, overheden en het CBS samenkomen en ontsloten worden. In 2022 is deze database flink in omvang gegroeid: van circa 180 naar 285 beschikbare indicatoren (waarvan 196 op nationaal niveau en 89 op provinciaal niveau). Ook werden nieuwe

functionaliteiten aan het dashboard toegevoegd, zoals de mogelijkheid om provinciale gegevens (bijvoorbeeld het aantal bibliotheekvoorzieningen) te relateren aan het aantal inwoners in een provincie.

De nieuwe inzichten uit de domein- en themapagina's, aangevuld met een hoofdstuk over overkoepelende trends en een beschouwing over kennis in de culturele sector, presenteerden we in januari 2023 als de [Jaarrapportage 2022](#). Naar aanleiding hiervan organiseerden we op 31 januari 2023 een [publieksevenement](#) in de Kunsthal in Rotterdam. Tijdens deze bijeenkomst, geleid door Rajae el Mouhandi, gaven de onderzoekers van de Boekmanstichting inzicht in de herziene themarapportages. Schrijfster H el ene Christelle Munganyende reflecteerde op de monitor aan de hand van haar notities uit de praktijk. Centraal thema gedurende deze middag was de toekomst van kunst en cultuur. In een collectieve verbeeldingsoefening keken we naar wat de inzichten uit de Cultuurmonitor ons vertellen over de toekomst van de culturele en creatieve sector. Wat zeggen deze inzichten vervolgens over nieuwe kennisbehoeftes? En hoe kan dit bijdragen aan proactief cultuurbeleid?

Waaraan we in 2022 werkten

Kennisagenda

WAARAAN WE IN 2022 WERKTEN – KENNISAGENDA

De Boekmanstichting zet zich de komende jaren in voor de ontwikkeling van een breed gedragen Kennisagenda voor de culturele en creatieve sector. Deze Kennisagenda geeft in wisselwerking met onder andere de Cultuurmonitor van de Boekmanstichting richting aan de opzet, uitvoering en implementatie van onderzoek en kennisdeling rond beleid, bestuur en debat binnen de sector. Dit is van groot belang voor meer afstemming aan de kant van dataverzameling en voor een gezamenlijke bereidheid van betrokken partijen om kwantitatieve en kwalitatieve kennis beter op elkaar te laten aansluiten, alsmede de twee te benaderen vanuit een vollediger context.

In 2022 spraken we met onderzoekers van universiteiten, hogescholen, onderzoeksbureaus en andere kennisinstellingen om hun behoeften en verwachtingen te spiegelen aan die van partijen uit het culturele en creatieve veld. De [resultaten](#) van de eerste fase werden gepubliceerd in april 2022 en in november aangevuld met wat uit de tweede fase naar voren kwam. De noodzaak voor deze Kennisagenda werd in dit traject nogmaals onderstreept en specifieker verwoord: de culturele en creatieve sector is fijnmazig en heterogeen in zowel samenstelling als organisatie, wat ook zichtbaar is als het gaat

om onderzoek en kennisdeling in de sector. Hoewel er veel en zorgvuldig onderzoek wordt verricht, fungeert deze kennisbasis volgens sommige gesprekspartners niet als ‘voeding’ voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie en strategie voor de sector. De bestaande basis wordt gekarakteriseerd als ‘gefragmenteerd’ en ‘moeilijk te vinden of te vergelijken’ en over sommige onderwerpen ontbreekt onderzoek en kennis.

De behoefte aan een meer gecoördineerde aanpak van kennisontwikkeling en -deling wordt deels ondervangen door de [Cultuurmonitor](#). De Cultuurmonitor wordt beheerd door de Boekmanstichting en brengt gegevens samen over ontwikkelingen in het culturele leven in Nederland. De Boekmanstichting kan het benodigde onderzoek echter lang niet altijd zelf uitvoeren. Daarom is er behoefte aan een aanvullend instrument op het gebied van borging, ontwikkeling en toepassing van kennis in en over de culturele en creatieve sector, dat in directe verbinding staat met de Cultuurmonitor en andere onderzoeksinitiatieven.

Op basis van de verkenningen werken we in de eerste helft van 2023 aan het voorontwerp van de Kennisagenda. Deze kent een tijdsspanne van vier jaar en wordt tussentijds geactualiseerd. Voor de

vormgeving van dit voorontwerp wordt een thematische indeling gehanteerd waarbij in eerste instantie de volgende thema's een plek krijgen:

1. Werken in de culturele en creatieve sector: arbeidsmarkt en arbeidsrelaties
2. De maatschappelijke werking van kunst en cultuur
3. Democratisering en diversiteit
4. Digitale cultuur en nieuwe technologieën

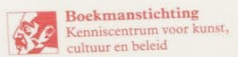

WINNENAAR VAN DE 5E BOEKMAN DISSERTATIEPRIJS VOOR
KUNST, CULTUUR EN BELEID

DR. YOSHA WIJNGAARDEN

Proefschrift 'Spaces of co-working: situating innovation in the creative industries'

De prijs (€ 10.000) is aan haar uitgereikt op 30 juni 2022 te Utrecht door dr. Gunay Uslu, staatssecretaris Cultuur en Media en prof. dr. Marcel Levi, voorzitter NWO

Waaraan we in 2022 werkten

Waaraan we in 2022 nog meer werkten

WAARAAN WE IN 2022 NOG MEER WERKTEN

Naast de activiteiten in voorgaande hoofdstukken, werkten we in 2022 onder meer aan:

- 8 edities van het gratis beschikbare *Boekman Extra*, over uiteenlopende onderwerpen als de [Fair Practice Code](#), het [Conservatoren Stipendium](#) en [leernetwerken in de culturele sector](#).
- Het bieden van een podium tijdens [Stukafest](#) en het [Grachtenfestival](#).
- Diverse lezingen, workshops en gastcolleges.
- Gastcolumns in de *Cultuurkrant* van LKCA.
- Uitreiking van de NWO Boekman Dissertatieprijs
- Een verbouwing en herinrichting van ons pand, met als einddoel om ons gebouw uit te laten groeien tot een warme en inspirerende plek voor ontmoeting, uitwisseling en kennisdeling.
- De versterking en professionalisering van onze eigen organisatie door het volgen van trainingen, cursussen en summerschools.

Boekmanstichting in cijfers

BOEKMANSTICHTING IN CIJFERS

		2021	2022
ORGANISATIE	Aantal medewerkers	16	15
	Inkomsten	€ 1.623.187	€ 1.904.019
	Uitgaven	€ 1.567.616	€ 1.758.004
ACTIVITEITEN	Aantal edities van <i>Boekman</i> en <i>Boekman Extra</i>	13	12
	<i>Waarvan Verkenningen</i>	4	4
	Aantal afgeronde onderzoeken in opdracht	4	5
	Aantal openbaar toegankelijke (online) activiteiten	7	4
	Aantal netwerkbijeenkomsten op uitnodiging	8	8
KENNISBANK	Aantal nieuwe aanwinsten	2.017	1.830
	Totaal aantal titels in collectie	85.851	87.681
	Aantal bezoeken digitale catalogus	32.612	28.229
ONLINE BEREIK	Aantal bezoeken op www.boekman.nl	105.685	98.847
	Ontvangers nieuwsbrief	4.895	5.024
	Vind-ik-leuks Facebook	2.206	2.287
	Volgers Twitter	2.987	3.014
	Volgers LinkedIn	2.991	4.163

COLOFON

© Amsterdam, 13 april 2023

Verantwoording beeld

- Omslag: Symposium 'Parallele werelden en Tussenruimtes' (fotografie: Gabriel Freitas)
- Pagina 4: Oerol 2022 (fotografie: Lisa Maatjens)
- Pagina 6: Symposium 'Parallele werelden en Tussenruimtes' (fotografie: Gabriel Freitas)
- Pagina 8: Unseen Amsterdam (fotografie: Lisa Maatjens)
- Pagina 10: Bijeenkomst 'State of Sustainability 2022' (fotografie: Tengbeh Kamara)
- Pagina 12: Congres 'De waarde van cultuur na corona' (fotografie: Gian-Carlo Polman)
- Pagina 15: Presentatie 'Regionale Cultuurmonitor 2022' (fotografie: Ebru Aydin)
- Pagina 17: Presentatie 'Jaarrapportage Cultuurmonitor 2022' (fotografie: Alifya Al-Harazi)
- Pagina 19: Bijeenkomst 'State of Sustainability 2022' (fotografie: Tengbeh Kamara)
- Pagina 21: Congres 'De waarde van cultuur na corona' (fotografie: Gian-Carlo Polman)
- Pagina 23: Groepsfoto Boekmanstichting (d.d. 12 april 2022) (fotografie: Lisa Maatjens)

OVER DE BOEKMANSTICHTING

www.boekman.nl

De Boekmanstichting is het onafhankelijke kenniscentrum voor kunst, cultuur en beleid in Nederland. We verzamelen, analyseren en verspreiden informatie en kennis, en dragen bij aan de informatiebasis onder het cultuurbeleid. We informeren én inspireren met onderzoek, trendanalyses, publicaties en aansprekende activiteiten. Zo maken we de culturele sector sterker en verbreden we het draagvlak voor kunst en cultuur.

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

BOEKMANSTICHTING
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
www.boekman.nl

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid